

HRSZ 25259/4 (hibás) hrsz25259/9

Mai cím: Szent István park 10.

Másik cím: Szent István park 10.

Irányítószám: 1137

Funkció: lakóház

Építés éve: 1933

Építtető: Keresztessy Ödön és Ödönné (Olasz Etelka)

Építész: Jakobik Gyula

Építő: -

Engedély: -

GPS: 47.517835, 19.050756

A Szent István park 10 a Jászai Mari tér felől a Pozsonyi úton haladva az első ház, amely két homlokzatával is a parkra néz. A parkra, melynek létesítéséről 1928-ban határozott a Fővárosi Közmunkák tanácsa egy parkettagyár helyén. 1935-től Lipótvárosi parknak nevezték. A park szemköztes oldalán áll Hoffstatter Béla és Domány Ferenc terve alapján a Dunapark-ház.

Az 1900-as évek elején indultak be az Újlipótvárosi építkezések, amikor a korábbi malom területre rendezési tervet készítettek, s egységes stílust írtak elő a környék házaira. A kor és a környék jelentős építtetője Keresztessy Ödön asztalosmester és felesége, Olasz Etelka voltak. Ők építették a Szent István park 5., 11. és 23. szám alatti épületeket is Jakobik Gyula tervezésével. A szomszédos Szent István park 10. és 11. egymás tükörképeiként épültek. Nem is ritka a környéken, hogy egymás mellett vagy távolabb ilyen párházak bukkanjanak fel. Az egész háztömb egy belső udvar köré szerveződik. A Keresztessy-házaspár a 11. kerület Gyopár utca 10. szám alatt lakott, míg Jakobik Gyula Zuglóban.

Az építést követően a ház első portása Rózsa Jenő volt. 1942-ben le kellett mondania posztjáról zsidósága miatt, ekkor vette át helyét Papp György és felesége. Az épület 18 lakásából 15-ben zsidók laktak, mégsem vették fel elsőre a védett házak listájára. Kapcsolatok felhasználásával végül mégis felkerült a listára. Papp György és felesége Hajdúdorogról származott, ahonnan az akkori Budapest újonnan kinevezett polgármestere Doroghi Farkas Ákos is. Így a portásné jóindulattal kijárta az ügyet.

A csillagos házak zsidók részére kényszerlakóhelyül kijelölt házak Budapesten. A vidéki települések többségétől eltérően a fővárosban eleinte nem zárt gettóba kényszerítették a zsidókat, hanem mintegy kétezer, sárga csillaggal megjelölt lakóépületet jelöltek ki számukra. 1944 november végén-december elején lakóikat a nyilas kormány az ekkor létesített pesti „nagy” gettóba,

illetve az ún. „nemzetközi” gettóba költöztette át, ekkor a csillagos házak intézménye megszűnt.

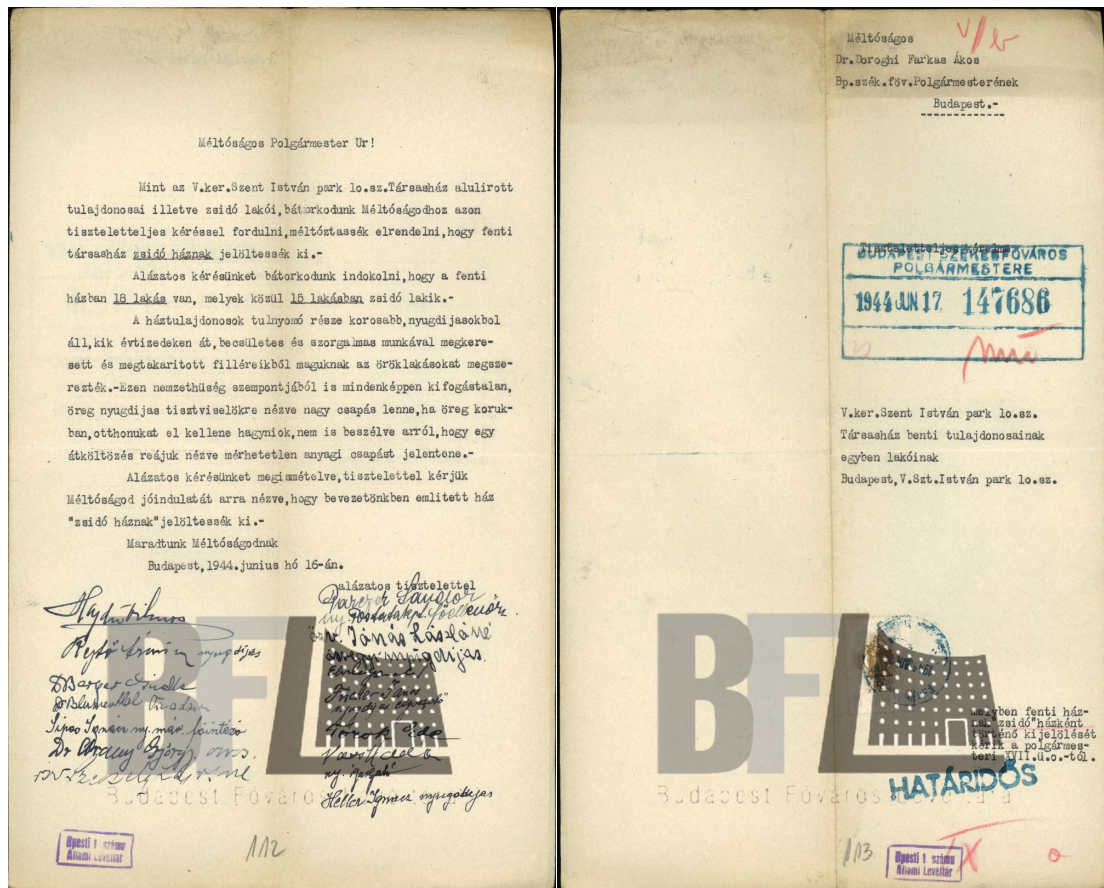
Az épület alápincézett, földszint, magASFöldszint plusz 5 emeletes ház, melyben a 6. emeleti padlás helyiség is lakó funkcióval bővült az idők során. Az egyes emeleteken két nagyobb, a kor stílusának megfelelő hallos lakás és egy legénylakás került kialakításra. A ház bejárata a Duna felőli oldalon található, a szintén jellemző hangsúlyos, nagyvonalú lépcsőház kialakítással. Márvány burkolat, kovácsoltvas korláttal.

A Szent István park 10. épület sarokház lévén 2 fő homlokzattal rendelkezik, s mindkét oldalról kitűnő panoráma nyílik a Szent István parkra és a Margitszigetre. A homlokzaton minden második függőleges nyílászáró sor ablakfülkéként került kialakításra, így hangsúlyozva a vertikális tagolást az egyébként homogén felületen. A ház külső felületképzése vakolt, a földszinti sáv árnyalati megkülönböztetésével.

Idővel az utcaszinten üzlethelyiségek kerültek kialakításra. Napjainkban is gyermek játékbolt található a ház aljában, mely összefügghet a szomszédban, Szent István park 11.-ben már az 1900-as években Hoffer Éva által kialakított magánóvodával. Ebben a házban ma is funkcionál óvoda.

A 13. kerületi Értékvédelmi Támogatás pályázata alapján a Szent István park 10/a 54/1993. (1994.II.1.) Főv. Kgy. rendelettel védett épületegyüttes része. „Helyi területi védettségű épületegyüttesek: azoknak az ingatlanoknak a körülhatárolt vagy meghatározott csoportja, amelyeken jellemzően az építészeti örökség kiemelkedő értékű elemei állnak és azok történelmi, régészeti, művészeti, tudományos, társadalmi vagy műszaki-ipari szempontból jelentősek, városszerkezeti, városképi szerepük meghatározó – akkor is, ha nem minden egyes alkotóelemük rendelkezik építészeti értékkel – amelyeket a Közgyűlés rendeletében védelem alá helyezett.”¹ Ezen épületegyüttesek bizonyos részének bontása illetve részleges bontása csak kivételes esetben lehetséges, amennyiben építészeti értéket nem hordoz.

„A 13. kerület Integrált Városfejlesztési Stratégiájába beletartozik Újlipótváros értékmegőrzése. A városrész stratégiai célja: élhető lakókörnyezet kialakítása minőségi közterületek és a zöldfelületi rendszer megújításával, az építészeti örökség megőrzésével.”²

(forrás: csillagoshazak.hu)

Irodalomjegyzék:

<http://www.trendguide.hu/?kult/907-jutalomfalat>

<http://nol.hu/archivum/archiv-506847-303386>

<http://www.csillagoshazak.hu/fogalmak>

https://books.google.hu/books?id=vEEsDQAAQBAJ&pg=PA45&lpg=PA45&dq=szent+istván+park+10&source=bl&ots=N9xsIguG36&sig=SWJr7r_w5rBSxCdgKX-KhXO4nu8&hl=hu&sa=X&ved=0ahUKEwim7smOppzSAhWBGyWKHZi7DM04FBDoAQgtMAQ#v=onepage&q=szent%20istván%20park%2010&f=false

¹ Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének/2013. (.....) önkormányzati rendelete Budapest főváros építészeti örökségének fővárosi helyi védelméről

² Budapest XIII. Kerület Integrált Városfejlesztési Stratégia – 29. oldal